

lever paa aarhundredegamle Traditioner og Synsmaader, Hærens Befalingsmænd ere ikke i tilstrækkelig Grad fulgte med Tiden, de have ikke tilstrækkeligt forstaaet, at det er et andet Rekrutmateriale, Hæren nu har, end den havde for 100 Aar siden. Da var Prygl og Banden og Skælden anset for passende Kost til de stakels Bønderkarle, som da var alene om at skulle „springe Soldat“. De var jo — ikke fra Hjemmene, men fra Hovmarken — ikke ukendte med den samme Kost.

Men der kom en anden Tid, navnlig efter 1849, da Ungdommen ude paa Landet i Folkehøjskolerne lærte at anlægge en anden Maalestok for et Menneskes Værdi end Guldsnore og Epaulletter. Disse unge Karle kom ofte fra disse Skoler ind paa Rekrutskolen med Begejstring og Lyst til at tjene Folk og Land, de kom virkelig som et udmærket Materiale at tage fat paa for Hærens Befalingsmænd. Men hvordan blev de ofte modtagne? Her er der efter *min* Mening en væsentlig Grund til den Uvillie, der er i manges Sind overfor vor Hær, en Uvillie, som er saa unaturlig som noget, thi Hæren er jo Landets Sønner, det er jo vore Sønner. Soldaterne fra 80'erne ere det Hold, der nu paa en Maade fører an i det offentlige Liv herhjemme. Og spørger man: Hvordan var da Forholdet, hvilke Minder have I fra den Tid? Ja, det var jo netop i de Aar, da Sagskundskaben, da Generalstaben lod sig bruge af et politisk Parti paa en vis Maade, og da var Forholdene saadanne, at Officererne rasede imod det Venstre, der ikke vilde billige det provisoriske Fæstningsbyggeri. Og det gik ud over Rekrutterne; vi mærkede det saa udmærket godt, og vi mærkede det paa mange Maader, og det har sin store Skyld i den Mangel paa Forstaaelse og den Uvillie og Mangel paa Tillid, som Befolkningen i alt for høj Grad har overfor vor Hær.

Jeg føler Trang til ved denne Lejlighed at fremdrage to Typer af Befalingsmænd, som vi have, det kan være Yderlighederne. Den ene vil jeg kalde Landsknægttypen fra forrige Aarhundrede og den anden den humane, den forstaaende Lærer, saadan som en Befalingsmand burde være. Denne forstaaende Lærer maa overmaade godt være streng. Det er ikke en blødsøden Ungdom, vi skulle have opdraget, det er ikke det, jeg taler om, men han maa kunne vinde Soldaternes Agtelse som Menneske og deres Hengivenhed, fordi alt smaaligt Drilleri ligger fjernt fra ham, og de kunne mærke, han har Omsorg for dem. Jeg

vil dvæle lidt herved, fordi deraf afhænger netop Værdien af vor Hær og vor Flaade.

Det ærede Medlem, som talte først her i Aften, nævnede, hvilken Betydning Musik kan have i et kritisk Øjeblik. Jeg tror nu, der er noget, der har langt større Betydning. Hvis Mandskabet holder af, har Tillid til, Hengivenhed for og Agtelse for den, som skal føre dem, er det sikkert en Faktor af allerstørste Betydning. Soldatertiden, den Tid, som vor Ungdom skal tilbringe i Garnisonsstederne, kan være en udmærket Skole, det er der intet i Vejen for, og det er meget sørgeligt, naar det ikke er Tilfældet. Den unge Karl, som kommer ude fra ofte haardt Arbejde, har fysisk godt af den Gymnastik og den Øvelse, som der her bydes ham. Han lærer Orden, Punktlighed og Lydighed, og det er altsammen gode Ting, som virker opdragende paa Mennesker. Det kammeratlige Samvær mellem de unge, uanset Stand, Stilling, Vilkaar og Formueforhold, er ogsaa noget, som har overordentlig stor Betydning. Paa den Maade kunde det være en Tid, som paa ingen Maade var spildt for de unge.

Men spørges der saa: Hvorledes var Soldatertiden og er det vel til Dels endnu? Ja, saa maa jeg dertil svare, at de daarlige, de uforstaaende Befalingsmænd have gjort ogsaa Forsvarssagen større Skade end meget andet. De have i mange Tilfælde i de unge Sind kvalt Nationalfølelsen og Fædrelandskærligheden, der jo for de unge ofte gik sammen med Tanken om vort Forsvar. Jævnlig har man modtaget Mandskabet, naar det meldte sig som Rekrutter, under Forudsætning af, at det mødte med den største Ulyst, den største Tværhed og Uvillie og rede til at snyde sig fra alt, saa godt det kunde. Det er slet ikke Tilfældet. Det er et skævt Syn, man har behandlet dem ud fra. De Herrer maa tro, at naar jeg taler her, taler jeg ikke som den blinde om Farverne, men ud af egen Erfaring. Jeg aftjente min Værnepligt i 1882—83 ved Garden, og det var, for ikke at bruge et for stærkt Udtryk, en nederdrægtig Behandling, der blev budt os. Naar Rekrutskolen var saa slem det Aar — det kan nemlig være forskelligt efter de Officerer, som staa i Spidsen for den — skyldtes det særlig Premierløjtnant Arendrup, nuværende General paa Pyn, som var Sjælen i denne Rekrutskole. Han var efter min Mening Typen paa den første Slags Officerer, jeg nævnede. Det er den samme Mand, der, hvad de Herrer